

EXPUNERE DE MOTIVE

Articolul 1 din Constituția României stipulează ca România este stat național, suveran și independent, unitar și indivizibil. Independența statului este dreptul exclusiv al acestuia de a lua hotărâri și de a soluționa problemele sale interne și externe fără nici un amestec din partea altor state. Suveranitatea națională aparține poporului român, nefiind îngăduit niciunui grup sau vreunei persoane să o exercite în nume propriu. Pornind de la aceste aspecte, prezenta inițiativă legislativă are drept scop **modificarea și completarea Titlului X din Codului penal partea specială - Infrațiuni contra securității naționale**, prin includerea unei palete mai largi de situații care pot genera răspunderea penală pentru fapta de trădare și înaltă trădare, urmărind eliminarea posibilităților de scăpare a unor infractori. Activitatea de prevenire și combatere a infracțiunilor contra securității naționale rămâne un atribut al fiecărui stat în parte, pentru a-și organiza cadrul legal și măsurile de înlăturare ale amenințărilor interne sau externe care pot aduce atingere acestei valori, întrucât, astăzi mai mult ca niciodată în condițiile de criză politică și economică și de instabilitate, ocrotirea acestei valori se impune cu atât mai mult cu cât schimbările ce se produc în Europa și în lume, inclusiv cele din sfera geopolitică au influență și asupra activității organelor statului și securității naționale, ceea ce conduce la efectuarea unei reevaluări a cadrului legal existent în materia infracțiunilor contra securității naționale, printre care trădarea și înaltă trădare. Modificările aduse urmăresc introducerea unui complex de împrejurări în care se regăsesc și se pot consuma faptele de trădare și înaltă trădare, împrejurări care au fost exceptate în textul actual. Transmiterea de informații secrete de stat constituie o amenințare gravă la adresa unui stat, ceea ce necesită o atenție sporită din partea autorităților și serviciilor de informații, întrucât, trădarea este indisolubil legată de spionaj, infracțiune care împrumută elementele constitutive ale infracțiunii de trădare prin transmitere de secrete. După cel de-al doilea război mondial, serviciile de spionaj au devenit o adevărată industrie cu mii de profesioniști în toate domeniile de activitate. Astfel inițiativa de modificare a codului penal are drept scop îmbunătățirea cadrului legal existent, care să contribuie la realizarea acestor nevoi de securitate națională și previzibilitate în privința faptelor de trădare și înaltă trădare sau a unor acțiuni împotriva ordinii constituționale, urmărind totodată să răspundă unor cerințe

actuale, pentru o mai bună protecție a statului. Primul cod penal al României moderne a apărut în 1865 fiind în mare parte copiat după codul penal francez de la 1810. După realizarea Marii Uniri de la 1918, în perioada domniei lui Carol al II-lea s-a redactat un nou cod penal care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1937, având menirea de a asigura unitatea legislativă a României, fiind considerat printre cele mai avansate legi penale din Europa în perioada respectivă. În comparație cu Codul penal de la 1865, Codul Penal Carol al II-lea prevedea pedepse mai mari și aducea modificări esențiale legislației penale prin introducerea măsurilor de siguranță. În anul 1865 infracțiunea de trădare era asemănătoare cu incriminarea ulterioară din perioada socialistă, fiind pedepsită cu munca silnică pe viață, iar în forma simplă, cu reclusiunea. De asemenea și Codul penal din 1936, conținea o întreagă secțiune privitoare la trădare ce prezenta în detaliu faptele care constituiau infracțiunea de trădare și care sunt încă de actualitate în anumite privințe. În anul 1948, se republică codul penal din 1936, aducându-se modificări prin Legea nr.16/1949, prevăzându-se pedeapsa cu moartea. Codurile penale din 1936 și 1948 au menținut cuantumul pedepselor pentru infracțiunea de trădare, operând doar modificări privitoare la „înrolarea” sau „orice alte fapte prin care se dă sprijin inamicului”. Codul penal republicat în 1948 a funcționat până în 1969, suferind o serie de modificări ulterioare până în 1997. În sfârșit, Codul penal de la 29 iunie 2004 a fost considerat o lege penală modernă, care elimina prevederile introduse de sistemul socialist prin introducerea unor prevederi noi, de natură a face compatibilă legislația penală română cu legislația penală europeană, în perspectiva integrării României în Uniunea Europeană. În sfârșit, în Codul penal ce a intrat în vigoare la data de 01.02.2014, au fost operate schimbări esențiale privind infracțiunile contra securității naționale, până la titlul X unde se regăsește reformulată vechea titulatură, din siguranța statului în securitatea națională, ca urmare a integrării țării în U.E., însă până ce a intrat în vigoare la data de 01.02.2014, ne-am aflat în fața codului penal ce reglementa infracțiunile contra siguranței naționale, cu mențiunea că acest cod era de fapt vechiul cod penal al Republicii Socialiste România reactualizat. În prezent, fapta de înaltă trădare, este pedepsită conform noii reglementări cu închisoare de la 15 la 25 de ani, însă prin reglementările actuale se constată că nu sunt acoperite toate faptele pasibile de realizarea infracțiunilor de trădare și înalta trădare. Mai mult, au fost omise o serie de fapte care sunt actuale și sunt legate indisolubil de faptele de spionaj, situație care în actualul context geopolitic, și al conflictelor armate din vecinătatea României, se cuvine a fi precizate și reintroduse în textul legii, fiind pasibile de realizare atât în caz de război cât și pe timp de pace.

În acest sens, prezenta inițiativă legislativă preîntâmpină apariția și producerea acestora și de asemenea, instituie cadrul legal în cazul producerii lor. A exclude probabilitatea producerii acestor fapte, ar fi riscant fie chiar și din punct de vedere al numeroaselor încercări de pătrundere al unor spioni sau interpuși ai unor organizații străine, care prin culegerea de informații au încercat să slăbească sistemul de securitate național al statului. Existența în prezent a unui cadru legal destul de lejer în privința extinderii răspunderii penale și în privința altor fapte care conduc la realizarea infracțiunii de trădare sau înaltă trădare, permite agenților unei puteri străine să obțină informații de la persoane care le dețin, fără însă să existe un cadru sancționator riguros împotriva tragerii la răspundere a acestora. Articolul 394 al noului cod penal, încriminează fapta de trădare care exista și în legea veche, cu un text încriminator mai puțin dezvoltat, mai neclar, astfel s-a dorit ca noua legea penală să cuprindă în textul ei cele patru aspecte ale trădării sub toate formele ei și precizarea faptului că infracțiunea de trădare nu o poate săvârși decât o persoană care este cetățean român. Or, deși noua legea penală cuprinde în textul ei cele patru aspecte ale trădării sub toate formele ei, totuși apreciem că enumerarea faptelor care conduc la săvârșirea faptei de trădare indiferent de forma sa, este mult prea restrâns. În acest sens putem exemplifica bogăția textului din vechiul cod penal din 1936, care chiar dacă este introdus în perioada interbelică își păstrează și în realitatea actuală aplicabilitatea în privința faptei de trădare. Chiar dacă timpul a trecut și modul de operare a săvârșirii faptelor a trecut la un alt nivel datorită tehnologiilor avansate, totuși natura umană a rămas aceeași operând în același mod, doar cu mijloace diferite. Pe cale de consecință, această inițiativă legislativă are scopul de a lărgi cadrul legal existent în prezent, prin includerea tuturor formelor de operare pe care o persoană care își exercită atribuțiile într-o poziție din care are acces la informații secret de stat, poate săvârși fapte de natură infracțională contra siguranței naționale. În această situație, modificarea cadrului legal existent în prezent, reprezintă o măsură de descurajare a potențialilor făptuitori care ar putea da curs unor acțiuni ce reprezintă amenințări la adresa siguranței naționale și pot pune în pericol, sub orice formă, unitatea și integritatea teritorială a României, precum și incitarea la fapte ce pot periclita ordinea statului de drept.

INIȚIATORI

Nicolăe N. Roman

Lista inițiatorilor Propunerii legislative pentru modificarea
și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal

Nr. Crt.	Nume / Prenume	Grup Parlamentar	Semnătura	
1.	Aelzei Dănuț	neafiliat		
2.	RUSU Daniel Gheorghe	neafiliat		
3.	ANAMARIA GAVRILA	Neafiliat		
4.	Căbuc Ciprian	Neafiliat		
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				